

รายได้ชาวรัสเซียขยับสูงขึ้น แต่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจร่วง

มาตรฐานการครองชีพในรัสเซียปรับตัวสูงขึ้นสูงที่สุดในรอบ 6 ปี โดยรายได้สำหรับการใช้จ่ายของประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 ในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งถือว่ามี การเติบโต อย่างเป็นเรื่องเป็นราวครั้งแรกนับตั้งแต่รัสเซียต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตราคาน้ำมันตกต่ำควบคู่ไปกับการถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2557

นักเศรษฐศาสตร์ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้รายได้เพื่อการใช้จ่ายขยายตัวเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อที่ลดลงจากร้อยละ 5 เหลือร้อยละ 3 ในปี พ.ศ. 2562 อย่างไรก็ตามเกือบครึ่งหนึ่งของอัตราเงินเฟ้อที่ลดลงเกิดขึ้นในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีที่เหลือเพียงร้อยละ 1.1 ลดลงจากร้อยละ 3.1 ในไตรมาสที่สาม ในขณะที่อัตราการเติบโตของรายได้ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้านั้นที่นำมาเปรียบเทียบกับตกลงเป็นอย่างมาก

ตัวเลขรายได้สำหรับการใช้จ่ายทั้งปีของปี พ.ศ. 2561 เติบโตเพียงร้อยละ 0.1 หลังจากขยายตัวติดลบมาตลอด 4 ปีก่อนหน้านั้น โดยกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจของรัสเซียได้เคยพยากรณ์ล่วงหน้าไว้ว่าในปี พ.ศ. 2562 จะเติบโตได้เพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น แต่ในข้อเท็จจริงถึงแม้ว่าการเติบโตจริงจะสูงกว่าที่คาดการณ์ แต่ก็ยังต่ำกว่าระดับที่เคยเป็นเมื่อปี พ.ศ. 2556 อยู่ถึงร้อยละ 7.5

ระดับรายได้เพื่อการใช้จ่ายถือเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของประชากรชาวรัสเซีย หากหักผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อและรายจ่ายประจำอย่างเช่น ภาษีและเงินผ่อนชำระออกไปแล้ว ก็พอจะทำให้มองเห็นมาตรฐานการครองชีพในภาพรวมได้คร่าว ๆ

หลังจากการให้ความสำคัญกับความมั่นคงของเศรษฐกิจมหภาคมาหลายปี รัฐบาลใหม่ของรัสเซียยกเอาเรื่องมาตรฐานการครองชีพขึ้นมาเป็นปัจจัยในลำดับต้น ๆ ที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ได้ประกาศว่าจะอัดฉีดเงินสวัสดิการสังคมและรายจ่ายภาครัฐ ซึ่งนักวิเคราะห์ห่มองว่ามันเป็นเรื่องสำคัญก่อนที่จะมีการเลือกตั้งรัฐสภาในปีหน้า

ก่อนหน้านี้บริษัทสำรวจความคิดเห็นของรัฐ พบว่าร้อยละ 23 ของชาวรัสเซียคาดหวังว่าสถานการณ์การเงินของพวกเขาจะดีขึ้นในช่วง 12 เดือนข้างหน้า ซึ่งถือได้ว่ามีสัดส่วนที่สูงที่สุดนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561

ที่มา: *After Decline and Stagnation, Russian Income Growth Hits Six-Year High*, The Moscow Times, 29 January 2020

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (Rosstat) เปิดเผยว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของรัสเซียในปี พ.ศ. 2562 ขยับขึ้นในอัตราส่วนเพียงครึ่งหนึ่งของปีที่ผ่านมาหรือคิดเป็นร้อยละ 1.3 จากร้อยละ 2.5 ของปีก่อนหน้า ซึ่งถือว่าเติบโตในอัตรารต่ำที่สุดตั้งแต่เศรษฐกิจของรัสเซียเริ่มฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปี พ.ศ. 2559

ถึงแม้ว่าอัตราการเติบโตเฉลี่ยของทั้งปีจะต่ำ แต่ช่วงครึ่งหลังของปี พ.ศ. 2562 ก็สามารถทำได้ดีกว่าที่ธนาคารโลกและ IMF คาดการณ์ไว้ว่าจะมีอัตราการเติบโตเกินกว่าร้อยละ 1 เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติมีส่วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งผลผลิตจากแก๊สธรรมชาติที่ขยายตัวกว่าร้อยละ 10 ซึ่งถือว่า

มีส่วนช่วยมากที่สุดในรอบปี นอกจากนั้นธุรกิจด้านการเงินและประกันภัยก็เติบโตกว่าร้อยละ 10 เช่นกัน

นักเศรษฐศาสตร์มองว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของรัสเซียจะเติบโตดีขึ้นในปี พ.ศ. 2563 จากผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญโดยสำนักข่าวรอยเตอร์ คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวได้ร้อยละ 1.8

เศรษฐกิจของรัสเซียยังมีโอกาสที่ดีกว่านั้น หากรัฐบาลใหม่เผยแพร่แผนการใช้จ่ายที่เพิกถอนปรับงบประมาณเมื่อไม่นานนี้ โดยจะนำเอาเงินกองทุนของรัฐบาลจำนวน 1.25 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐที่สะสมมาจากกำไรจากการขายน้ำมันในช่วงหลายปีที่ผ่านมามาออกค่าใช้จ่าย

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของปี พ.ศ. 2562 ที่ร้อยละ 1.3 ก็ตรงกับคาดการณ์ล่าสุดของกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจ และได้คาดการณ์ในปี พ.ศ. 2563 ที่ร้อยละ 1.9 โดยเป็นเพียงตัวเลขเบื้องต้น

ประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน เคยกล่าวซ้ำ ๆ หลายครั้งว่าเขาต้องการเห็นเศรษฐกิจรัสเซียมีอัตราการเติบโตสูงกว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก เพื่อมิให้สัดส่วนในระบบเศรษฐกิจโลกของรัสเซียหดตัวลง อย่างไรก็ตาม รัสเซียยังไม่เคยประสบผลสำเร็จเลยในรอบ 7 ปีที่ผ่านมา ต่อให้คาดการณ์กันในแง่บวกที่สุดแล้วก็ยังต่ำกว่าระดับร้อยละ 3 ของเศรษฐกิจโลกอยู่ดี

ที่มา: *Russia GDP Growth Almost Halves in 2019*, *The Moscow Times*, 4 February 2020

รัสเซียประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559 จากระดับราคาน้ำมันในตลาดโลกตกลงมากซึ่งน้ำมันเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ กอปรกับการถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากประเทศตะวันตกในช่วงเดียวกัน แต่ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2559 รัสเซียก็สามารถพลิกฟื้นสถานการณ์ให้เศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวได้อีก

ครั้ง และนับตั้งแต่นั้นเศรษฐกิจก็เติบโตได้อย่างช้า ๆ เรื่อยมา แต่กระนั้นระดับรายได้เพื่อการใช้จ่ายของประชากรมักจะถูกล่ามึงว่าเป็นปัญหาที่ทำให้เศรษฐกิจไม่สามารถเติบโตเท่าที่ควร อีกทั้งผู้บริโภคเริ่มหันมาออมเงินมากขึ้นเพื่อความไม่ประมาทจากบทเรียนในช่วงภาวะเศรษฐกิจถดถอยก่อนหน้านั้นที่มาเยือนอย่างตั้งตัวไม่ทัน

จากคาดการณ์ทางเศรษฐกิจของรัสเซียในปี พ.ศ. 2563 ที่หวังว่าจะเติบโตได้ในช่วงร้อยละ 1.5 – 2 ก็ยังถือว่ายังอยู่ในระดับต่ำ โดยที่ปัญหาเรื้อรังอย่างการถูกคว่ำบาตรโดยประเทศตะวันตกอย่างต่อเนื่อง ยังไม่มีทีท่าว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใดในอนาคต รวมทั้งปัจจัยจากภายนอก เช่น สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนที่ไม่แน่นอน แล้วยังมีเรื่องปัญหาการระบาดของไวรัสโคโรนาไปทั่วโลกที่ส่งผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจของจีนอย่างเต็มที่ซึ่งจีนก็เป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของรัสเซีย

จีนเป็นประเทศอันดับต้น ๆ ที่นำเข้าสินค้าพลังงานจากรัสเซียโดยเฉพาะน้ำมัน แต่ภาวะชะงักงันทางเศรษฐกิจและการค้าจากไวรัสโคโรนาที่ได้ส่งผลกระทบต่อความต้องการนำเข้าสินค้าพลังงานของจีน อีกทั้งยังทำให้ระดับราคาน้ำมันในตลาดตกลง ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยลบต่อรายได้จากการส่งออกของรัสเซีย

ด้วยเหตุนี้จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาได้ส่งผลกระทบต่อรัสเซียบ้างแล้ว ยิ่งถ้าการแพร่ระบาดยังไม่ยุติลงในอนาคตอันใกล้ ก็จะเป็นผลร้ายกับเศรษฐกิจโดยรวมมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันเงินสำรองสัดส่วนตลาดสินค้านำเข้าในรัสเซียมากที่สุด กล่าวคือเกินกว่าร้อยละ 20 ของทั้งหมด แต่จากปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาทำให้การเดินทางเข้าออกของนักธุรกิจต้องระงับไป และวงจรของอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ของจีนต้องหยุดชะงักชั่วคราว จึงน่าจะเปิดโอกาสให้สินค้าบางอย่างจากประเทศอื่น ๆ เข้ามาในรัสเซียเพิ่มขึ้นรวมทั้งไทย